

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/330500750>

Реформа місцевого самоврядування в Польщі: історичні передумови, проблеми проведення та результати

Article · January 2015

CITATIONS

0

READS

4

2 authors, including:

Svitlana Soroka

Petro Mohyla Black Sea National University

26 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Cooperation Mechanisms between Parliament and Government [View project](#)

"EU GOVERNANCE AND POLITICS OF EUROPEAN INTEGRATION" [View project](#)

11. Мороз В. М. Державне регулювання / В. М. Мороз // Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.]; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – С. 148.

12. Перфильев А. В. Регулирование как функция государственного управления: автореф. дис. ... канд. юр. наук: 12.00.14 / А. В. Перфильев. – Москва, 2004. – 24 с.

* *Мороз Світлана Анатоліївна – виконавчий директор ТОВ «РА «Екма».*

УДК 352 / 338.24

Світлана Сорока *
Світлана Плевак *

РЕФОРМА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПОЛЬЩІ: ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ, ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття розкриває питання історії місцевого самоврядування в Польщі, визначає проблеми, які існували в системі самоврядування напередодні реформ, аналізує поточні труднощі, які необхідно було подолати при запровадженні нового устрою, а також характеризує сучасну модель самоврядування в Польщі.

Ключові слова: місцеве самоврядування, реформування місцевого самоврядування.

Сорока С. В., Плевак С. Н. Реформы местного самоуправления в Польше: исторические предпосылки, проблемы проведения и результаты.

Статья раскрывает вопросы истории местного самоуправления в Польше, определяет проблемы, которые существовали в системе самоуправления накануне реформ, анализирует поточные трудности, которые нужно было преодолеть при внедрении нового уклада, а также характеризует модель современного местного самоуправления в Польше.

Ключевые слова: местное самоуправление, реформирование местного самоуправления.

Soroka S. V., Plevak S. N. Local Self-Government Reforms in Poland: Historical Backgrounds, Problems of Conduction and Results.

The article is devoted to the history of the local self-government in Poland, identifies problems that existed in the system of local self-governance before reforms, analyzes the current problems that need to be solved when implementing a new system, and describes the model of self-government in Poland.

Keywords: local government, local government reform.

Реформування місцевого самоврядування виступає одним із найважливіших структурних елементів трансформації системи державного управління, оскільки територіальне самоврядування розглядається як основний інструмент децентралізації влади. Однак ця незалежність поєднується із необхідністю спільно вирішувати проблеми територій, що неминуче веде до співпраці. Польща стала першою центральноєвропейською державою, яка створила міцні регіони з відносно великою автономією та провела всеохоплюючу реформу системи місцевого самоврядування. Її досвід є дуже актуальним для сучасної України.

Питанням реформування місцевого самоврядування в країнах Центральної та Східної Європи присвячена значна кількість досліджень як польських, так і українських вчених. Серед вітчизняних публікацій слід назвати праці В. Авер'янова, В. Григор'єва, П. Ворони, О. Ігнатенко, В. Корнієнко, В. Куйбіди, М. Лахижи, В. Мамонова. Питання історії реформ місцевого самоврядування, сутності та функціонування територіальних органів державної влади розкриті в роботах іноземних вчених Г. Гожеляка, Я. Гонцяжа, З. Долецького, Г. Іздебського, Л. Колярсько-Бобиньської, М. Кулеши, Є. Регульського. Не дивлячись на значний обсяг досліджень потреба у вивченні реформ місцевого самоврядування обумовлена необхідністю створення теоретичних основ для розробки та реалізації науково обґрунтованої державної політики щодо місцевого самоврядування в Україні.

У процесі дослідження автори статті визначили такі цілі: проаналізувати сучасні теоретичні підходи щодо історичних передумов реформування місцевого самоврядування в Польщі, визначити проблеми, що постали перед реформаторами та узагальнити основні результати реформ.

Традиції місцевого самоврядування Польщі беруть початок у XIII столітті із поширенням Магдебурзького права у містах. Навколо містечок було побудовано повіти, які вже з XIV століття існували як частина воєводства, що сформувалися та адміністративно оформилися на базі колишніх князівств. До 1795 року, коли відбувся Третій поділ Речі Посполитої між Австро-Угорською імперією, Російською імперією та Королівством Пруссія інститут місцевого самоврядування функціонував у вигляді трьохступеневої системи: регіональний рівень – воєводство, субрегіональний – повіт, локальний – гміна. Загалом, Г. Іздебський відзначає, що польська держава вже у XVIII столітті була прикладом децентралізації влади, яка ґрунтувалася на шляхетському земському самоврядуванні [1, с. 53]. Після поділу держави в 1795 році місцеве самоврядування на кожній із частин країни будувалося відповідно до вимог владної системи домінуючої країни та слугувало засобом панування цих держав над польським населенням, а не інструментом забезпечення участі поляків у суспільних та адміністративних справах. Після Першої світової війни Польща відновила свою державність з трьома рівнями місцевих органів державної влади – воєводським, повітовим та гмінним, що відповідало адміністративно-територіальному поділу країни. Слід підкреслити, що в цей час був розпочатий процес становлення системи місцевого самоврядування, який був взятий за основу сучасниками посткомуністичних реформ.

Конституція 17 березня 1921 року забезпечувала центральним органам державної влади можливість керівництва діяльністю органів місцевого самоврядування і нагляду за ними. В основі системи органів місцевого самоврядування лежали виборні ради та їх виконавчі органи. Передбачалося, що виконавчі органи воєводського і повітового самоврядування утворювались з представників, обраних радами, і представників органів державної адміністрації під їх керівництвом і контролем. Цікаво, що в статті 65 Конституції проголошувалося, що «для адміністративних цілей територія Польської Держави шляхом прийняття законів буде поділена на воєводства, повіти, міські і сільські гміни, які будуть співпадати з одиницями територіального самоврядування» [2]. Слід відзначити, що ці положення конституції не відповідали реальному стану речей, оскільки не у всіх регіонах Польщі було створено воєводське самоврядування. За 15 років Сейм так і не спромігся уніфікувати устрій самоврядування у межах всієї країни. По суті, реформування самоврядування йшло шляхом підпорядкування центральним органам державної влади, який один із тогочасних правників влучно назвав процесом «одержавлення самоврядування», що завершився прийняттям Конституції 23 квітня 1935 року [3].

Конституція 1935 року трактувала органи самоврядування як різновид органів державного управління. Стаття 75 визначала питання самоврядування наступним чином: «Згідно з поділом держави на адміністративні округи, залучається до виконання завдань державної адміністрації в межах місцевих потреб воєводське, повітове та гмінне самоврядування. Органи самоврядування мають право у межах, окреслених законом, видавати для свого округу ухвали, обов'язкові до виконання, якщо вони затверджені контролюючими органами, створеними з цією метою» [4]. Порівняно із Конституцією 1921 року, кількість статей, присвячених місцевим органам державної влади, значно скоротилась. У новій Конституції були відсутні положення про внутрішню структуру органів самоврядування, їх виборність і право самостійно приймати рішення. У жодній зі статей не йшлося про головне – самостійність органів самоврядування [5, с. 37].

Після Другої світової війни відбувся новий переділ кордонів в світі, що не обминув території Польщі – її кордони значно пересунулися на захід в наслідок того, що польська держава передала етнічні українські та білоруські землі до складу СРСР, в результаті чого територія зменшилась на 76 тис. км² і остаточно набула сучасної форми та величини. Водночас, відповідно до післявоєнного облаштування світу, Польща потрапила до радянської зони впливу, що істотно позначилося на адміністративно-територіальному поділі країни, який перетворився на інструмент утвердження та утримання жорстко централізованої влади,

підконтрольної Москві. Було створено Польську Народну Республіку, яка проіснувала до кінця 1980-х років. З 1950 року почалася ліквідація традиційних форм самоврядування в Польщі, та органи єдиної державної влади, народні ради, отримали низку завдань, котрі за уявленнями того часу були нехарактерними для традиційної капіталістичної держави (наприклад, організація виробництва, послуг, торгівлі). Для того, щоб вони, нібито, могли впоратися із перерахованими проблемами, утворювалися дрібніші адміністративні одиниці. В результаті були ліквідовані вже існуючі гміни та громади та створені нові одиниці (більші, ніж громади, але менші в порівнянні з гмінами). Таким чином, у 1955 році на місці 3000 колишніх гмін з'явилося 8789 громад.

Розукрупнення дозволило зняти загрозу центральній владі у формі місцевого самоврядування та можливої появи некомуністичних місцевих еліт. Хоча пояснювали необхідність нововведень бажанням зниження диференціації повітів в процесі так званої «демократизації в територіальному поділі», «зростанням завдань державного апарату», а також «наближенням органів влади та управління до громадянина на засадах демократії та народовладдя» [6, с. 59]. Створювалося враження децентралізації, але фактично реалізовувався централістичний проект, тому що менші територіальні одиниці не в змозі були протистояти центру у забезпеченні місцевих інтересів [7]. Проблеми, пов'язані з ефективним управлінням дрібними адміністративними одиницями на локальному рівні в Польщі, змусили вже у 1956 році відмовитися від подальшого розукрупнення та розпочати укрупнення, коли кількість територіальних громад динамічно зменшувалася: 6315 – у 1960 році, 5238 – у 1965 році, 4671 – у 1970 році, 2365 – у 1973 році [8, с. 450]. З позиції сьогодення багато польських учених розцінюють реформи соціалістичного періоду як помилкові, а частина населення вкрай негативно поставилася до запроваджених змін. Тому науковці вважали за доцільне переглянути результати реформи та відновити попередній адміністративно-територіальний устрій.

Таким чином, передумови демократичного реформування системи місцевого самоврядування в Польщі були закладені у період кінця 1970-х – початку 1980-х років, коли існуюча система державного управління почала проявляти ознаки перехідної системної кризи і ставала все більш вірогідною необхідність проведення реформ системи державного управління країни. Основою для напівлегальних дослідницьких робіт у сфері місцевої демократії був план реформи по відновленню місцевого самоврядування, представлений професором Є. Регульським із групою науковців з Лодзинського університету у травні 1981 році на семінарі «Досвід та майбутнє». Ними було започатковано дослідження у Польській академії наук, а також в Лодзькому і Варшавському університетах, яке тривало до 1988 року. Основними напрямками діяльності польських вчених у цьому контексті були дослідження з історії самоуправління в Польщі, досвіду функціонування місцевого самоврядування у країнах Західної Європи і США, аналіз поточних проблем, які необхідно було вирішити при запровадженні нового устрою, а також розроблення моделі самоврядування в Польщі та шляхів її реалізації [9, с. 24].

Практичне втілення теоретичних напрацювань стало можливим після створення Л. Валенсою у грудні 1988 році в рамках Громадянського комітету, як представництва демократичної опозиції, Комісії з питань територіального самоврядування й винесення даної проблематики на обговорення в рамках засідання «Круглого столу» у 1989 році між опозицією і тогочасною владою. Основні вимоги опозиції можна сформулювати наступним чином: 1) необхідність концентрації зусиль для повернення самоврядування містам та гмінам; 2) беззаперечна відмова від сталінської концепції єдиної державної влади; 3) повернення самоврядування містам та гмінам, що вимагає: демократизації виборчого законодавства, гарантування комунальної власності як запоруки незалежності, наділення самоврядування власними виконавчими органами, автономії у відносинах із загальною адміністрацією [10, с. 22]. Парламентські вибори 4 червня 1989 року дали можливість Є. Регульському, Є. Стемпеню та іншим прихильникам реформування стати сенаторами. З вересня 1989 року професор Є. Регульський очолив Комісію з питань територіального самоврядування, яка розробила основні положення реформи у сфері самоврядування. Згодом Є. Регульський обійняв посаду уповноваженого уряду в справах реформування територіального управління, а його місце зайняв Є. Стемпень [11, с.17].

Одразу після початку демократичної трансформації системи державного управління Республіки Польща реформа в галузі територіальної організації місцевих органів влади відбувалася у три етапи: **1) 1989–1993 рр.**; **2) 1994–1997 рр.**; **3) 1998–1999 рр.** На першому етапі процесу реформування місцевого самоврядування сталося відродження самоврядування на рівні гмін шляхом прийняття Закону від **8 березня 1990 року** «Про територіальне самоврядування». У наступні декілька місяців було прийнято всі ключові закони для створення територіального самоврядування: Закон «Про організацію виборів до рад гмін», Закон «Про розподіл завдань і повноважень між органами гмін і органами державної адміністрації», Закон «Про доходи гмін». Зазначені закони запровадили дуалістичну модель державної адміністрації, сформувавши дві вертикалі адміністрації – самоврядування гміни та воєводства. На підставі прийнятих законів було внесено зміни в Конституцію Республіки Польща: **VI розділ**, що носив назву «місцеві органи влади та державна адміністрація» був замінений на «місцеве самоврядування», а у статтях **43 і 47** обґрунтовано підстави його діяльності. Необхідно підкреслити характерну рису реформи місцевого самоврядування – це темпи законодавчої роботи як в уряді так і у Сеймі, які були настільки жвавими, що противникам реформ, яких було багато і серед значних політиків того часу і серед працівників державної адміністрації, не вистачило часу для координації зусиль для ефективної протидії розпочатим реформам.

Крім того, урядом **Т. Мазовецького (1989–1990)** було організоване Управління уповноваженого уряду в справах реформування територіального управління, яке зіграло ключову роль у реалізації реформи самоврядування гміни. Представники уповноваженого уряду з допоміжними апаратами (**3–5 осіб**) були представлені у всіх воєводствах. Офіси делегатів уповноваженого уряду стали першим елементом некомуністичного територіального управління в Польщі. Відповідно до Закону «Про організацію виборів до рад гмін» від **8 березня 1990 року 27 травня 1990 року** були проведені перші серед центральноєвропейських країн демократичні місцеві вибори, які прискорили заміну старої еліти на місцях та скасували воєводські комітети, чим було усунуто централізоване державне управління [12]. Характерною рисою даного процесу стало створення локального управління, предметом відання якого була окрема від державної влади одиниця – гміна.

Хоча конституційні зміни та прийняття законів **1990 року** склали одну з найбільших реформ державного управління, проте вона не вела до децентралізації державної адміністрації в повному розумінні. На регіональному рівні, як і раніше, продовжувала існувати лише одна ланка – **49 воєводств** (запроваджених у **1975 році**) із радами, що обиралися непрямым голосуванням (сеймики). Керівник виконавчої влади в регіоні (воєвода) призначався прем'єр-міністром. Воєводства не були законодавчими одиницями, вони не мали власних доходів та власних бюджетів, що унеможлилювало їх спроможність виконувати власні повноваження, пов'язані із політикою розвитку, оскільки масштаб їхньої самостійності був дуже обмеженим. Саме тому була продовжена робота у напрямку реформ.

Другий етап реформування місцевого самоврядування проходив у **1994–1997 роках** і передбачав реалізацію програми розширення повноважень великих міст. Ще у **1992 році** посаду уповноваженого уряду **Г. Сухоцької** в справах реформування територіального управління отримав професор **М. Кулеша**, який запропонував пілотну програму реформи системи державного управління, так звану програму розширення повноважень великих міст. Згідно неї **44** найбільш великих польських міста з населенням понад **100000** мешканців, окрім Варшави, повинні були взяти на себе частину державних управлінських повноважень та обов'язків задля початку впровадження в систему місцевого самоврядування наступного рівня – повітів. Участь у програмі була добровільна. Реалізація запропонованої програми розпочалася на початку **1994 року 46-ма** польськими містами після прийняття **13 липня 1993 року** Радою Міністрів відповідного розпорядження, яке було покликане вирішити чотири важливі питання: **1)** впорядкування та стандартизація управління в містах; **2)** створення установ місцевих органів влади, підконтрольних мешканцям міст; **3)** забезпечення більш ефективного управління державними фінансами [13]. Програма розширення повноважень великих міст тривала протягом двох років з **1994 по 1995** і збрала дуже цінний досвід в

питаннях обсягу завдань і обов'язків повітів, а також майбутніх витрат на їх створення. Так, можемо простежити характерну рису цього етапу реформ – укладання політичної домовленості відносно спільного реформування державного управління між урядом та органами влади великих польських міст, тобто тісний контакт і взаємодію центрального уряду з місцевими представниками.

Під час другого етапу реформування працювала велика група науковців, що підготувала проект нової системи регіональної влади, який став базою для законодавства, прийнятого парламентом після виборів 1997 року. 2 квітня було прийнято Конституцію Республіки Польща, яка закріплювала і обґрунтовувала положення місцевого самоврядування. У конституційній системі розділ про місцеве самоврядування знаходився між розділами про уряд та судову владу, що свідчило про його віднесення до виконавчої гілки влади. У статті 15 зазначено, що повноваження від центру до місцевих органів переходять на засадах принципу децентралізації, забезпечуючи останнім засоби для реалізації їх функцій [14]. Було закріплено існування управлінської моделі, яка базується на двох підсистемах: урядовій адміністрації, яка мала діяти на засадах централізації, і місцевого самоврядування, в основу функціонування якого було покладено принцип децентралізації.

Третій етап реформи місцевого самоврядування відбувався у 1998–1999 роках, коли був сформований сучасний адміністративно-територіальний устрій країни. Так, відповідно до Закону «Про запровадження основного триступеневого територіального поділу держави» від 24 липня 1998 року територію країни було поділено на 16 воєводств. За старим поділом територія воєводства становила в середньому близько 6,4 тис. км², а після реформи сягнула 20 тис. км². Для порівняння: у Німеччині середня площа регіону становить 26 тис. км², у Франції – 25,7 тис. км² [10, с. 25]. Створення 16 воєводств відбувалося з урахуванням кордонів історичних регіонів в Польщі, які сформувалися на основі колишніх удільних князівств ще у XIV столітті. Укрупнення воєводств мало на меті створення більших регіонів, які могли б конкурувати з європейськими регіонами інших держав після вступу Польщі до ЄС, а також ефективно використовувати фінансові кошти. Крім того, новостворені воєводства мали відповідати Єдиній системі класифікації *NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statical Purposes)* ЄС. У результаті реформи фінансова система місцевих органів державної влади в Польщі почала функціонувати на засадах доповнюваності та чіткого розподілу сфер повноважень. Так, гміни відповідають за початкову освіту, усі комунальні послуги, частину дорожньо-транспортного господарства, базові функції соціальної сфери та охорони здоров'я. Гміна наділена: а) статусом юридичного і самостійного суб'єкта у виконанні власних завдань; б) для виконання своїх функцій володіє власними і додатковими доходами (у вигляді субвенцій); в) наділена правом власності на комунальне майно; г) для захисту її самостійності передбачено судовий порядок [15, с. 63].

Повіти мають дбати про розвиток середньої освіти, соціальне забезпечення, вирішувати питання використання землі та місцевої політики працевлаштування. Закон «Про самоврядування повітів і воєводств» від 5 червня 1998 року визначає, що повіт є самоврядною адміністративно-територіальною одиницею другого рівня, яка входить до складу воєводства і формується з декількох сусідніх гмін (стаття 2) [16]. На рівні повіту немає органів державної влади, функціонують лише органи місцевого самоврядування. Повіт, як і гміна, є юридичною особою, і його самостійність підлягає судовому захисту. Завдання і функції повіту мають комплементарний характер по відношенню до функцій гміни, тобто повіт виконує те, чого гміна виконати не може. Фактично до повноважень повіту відійшли функції, що раніше здійснювались органами виконавчої влади та іншими установами субрегіонального рівня.

Воєводська влада уповноважена провадити регіональну політику, спрямовану на підвищення рівня життя населення. Сфера діяльності органів місцевого самоврядування воєводства не порушує самостійності та прав гмін і повітів. Вони не є щодо них наглядовими або контролюючими органами, а також не уособлюють для них вищий рівень влади. Причому, справи, які не можуть бути вирішеними на рівні самоврядування гміни, мають вирішуватися на повітовому або воєводському рівнях самоврядування. Якщо ж питання не вирішене на жодному з цих рівнів, воно передається на розгляд до урядової адміністрації [17].

Науковий аналіз реформи місцевого самоврядування Польщі дає можливість зробити наступні висновки:

– відновлення в 1990 році органів територіального самоврядування базувалося на досвіді міжвоєнних традицій польського місцевого самоврядування;

– головні принципи нової системи місцевих органів державної влади Польщі були остаточно закріплені в Конституції 1997 року, а з 1998 року – оформлені у вигляді законодавчих актів, вироблялися, починаючи з 1989 року, в ході переговорного процесу представників експертних, політичних і самоврядних кіл, до яких постійно долучалися зацікавлені науковці, кількість яких з 1989 року збільшувалася через значну громадську підтримку й розуміння курсу реформ;

– основні структурні реформи 1998 року були пов'язані із потребою оптимізації самоврядних структур із врахуванням особливостей діяльності місцевих органів влади в Західній Європі та підготовки Польщі до вступу в ЄС.

Список використаних джерел:

1. Izdebski H. Introduction to public administration and administrative law / H. Izdebski. – Warszawa. – Liber, 2006. – 122 s.

2. Конституция Польши от 17 марта 1921 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://worldconstitutions.ru/?p=742>

3. Кондратюк С. В. Правовий статус органів місцевого самоврядування за конституцією Польщі 1921 року [Електронний ресурс] / С. В. Кондратюк // Збірник наукових праць Львівського державного університету внутрішніх справ. Юридичні науки. – 2008. – Вип. 3. – Режим доступу: http://www.lvduvs.edu.ua/nauk/visnyky/nvsvy/03_2008/03_2008.htm

4. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 23 kwietnia 1935 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://pl.wikisource.org/wiki/Konstytucja_kwietniowa_\(1935\)](http://pl.wikisource.org/wiki/Konstytucja_kwietniowa_(1935))

5. Кондратюк С. В. Правовий статус органів місцевого самоврядування за Конституцією Польщі 1935 року / С. В. Кондратюк // Ученые записки Таврического Национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2009. – № 2. – С. 31–38.

6. Leonski Z. Podział terytorialny europejskich krajów socjalistycznych / Z. Leonski // System terenowych organow władzy i administracji państwowej w europejskich państwach socjalistycznych. – Wrocław : Ossolineum, 1985. – S. 53–89.

7. Марчук М. І. Територіальний устрій та місцеве самоврядування республіки Польща (1945–2000 рр.): автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.01 / М. І. Марчук; Національний університет внутрішніх справ, МВС України. – Х., 2005. – 19 с.

8. Немцінов О. М. Реформи локального рівня адміністративно-територіального устрою країн Центрально-Східної Європи у 1945–1990 рр. / О. М. Немцінов // Університетські наукові записки : Часопис Хмельницького ун-ту управління та права. – 2013. – № 4. – С. 446–451.

9. Regulski J. Reformowanie państwa: moje doświadczenia / J. Regulski. – Szczecin : Wyższa Szkoła Administracji Publicznej, 2007. – 180 s.

10. Узагальнення польського досвіду місцевого самоврядування та перспективні напрямки розвитку самоврядування в Україні: збірник праць / [упорядник Т. Шамайда, О. Дмитренко]. – К. : Агентство «Україна», Молоді консерватори акції виборчої «Солідарність» (Польща), 2001. – 336 с.

11. Камінські М. Досвід проведення адміністративної реформи в Польщі і можливості його застосування в Україні / М. Камінські // Економічний часопис. – 2000. – № 7–8. – С. 17–18.

12. Electoral Charter to advices of gminas (The Act of 8 March, 1990) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19900160096>

13. Kulesza M. Miejski program pilotażowy reformy administracji publicznej [Електронний ресурс] / M. Kulesza. – Режим доступу: http://sztuki.awardspace.info/samorząd/program.htm#_1

14. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Tekst uchwalony w dniu 2 kwietnia 1997 r. przez Zgromadzenie Narodowe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>

15. Долецький З. Гміни та повіти в системі місцевого самоврядування Польщі / З. Долецький, П. Матий // Вісник Української академії державного управління при Президентіві України. – 2001. – № 2. – С. 62–64.

16. Закон Республіки Польща «Про самоврядування повітів і воєводств» від 5 червня 1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csi.org.ua/www/?p=868>

17. Децентралізація освіти та реформа міжбюджетних відносин мають узгоджуватися між собою // Інформаційний бюлетень Міжнародного центру перспективних досліджень від 5 березня 2001 року. – № 99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://icps.com.ua/pub/files/32/20/nl_ukr_20010305_0099.pdf

** Сорока Світлана Вікторівна – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри місцевого самоврядування, регіонального розвитку та політичної аналітики Інституту державного управління Чорноморського державного університету імені Петра Могили.*

** Плевак Світлана Миколаївна – аспірант кафедри місцевого самоврядування, регіонального розвитку та політичної аналітики Інституту державного управління Чорноморського державного університету імені Петра Могили.*

УДК: 32: 351: 1-22 (477)

Сергій Щербина *

МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено проблемні питання у сфері формування державної політики з метою визначення орієнтирів сільського розвитку та пріоритетних напрямів соціально-економічних трансформацій в аграрному секторі України.

Ключові слова: аграрний сектор, державна політика, електронне урядування, сільський розвиток, механізм державного управління.

Щербина С. В. Модернизация механизма формирования государственной политики Украины в сфере сельского развития.

В статье исследованы проблемные вопросы в сфере формирования государственной политики с целью определения ориентиров сельского развития и приоритетных направлений социально-экономических трансформаций в аграрном секторе Украины

Ключевые слова: аграрный сектор, государственная политика, электронное правительство, сельское развитие, механизм государственного управления.

Shcherbyna S. V. Modernization of formation mechanism of Ukraine's public policy in the rural development sphere.

The article rises some important issues in the sphere of public policy formation aimed on determining of rural development goals and trends of social and economic transformations in agrarian sector of Ukraine.

Keywords: agrarian sector, public policy, e-government, rural development, mechanism of public administration.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Умови поглиблення євроінтеграційних процесів вимагають формування нової моделі управління сільським розвитком, адаптованої до світових стандартів, що посилює їх роль у соціально-економічній трансформації України. Розвиток сільських територій відбиває певне коло специфічних відносин, що становлять систему державотворення. У зв'язку з цим відродження села є обов'язковою передумовою подолання кризових явищ у вітчизняному аграрному секторі, та підвищення його конкурентоспроможності з метою вирішення проблем повноцінного забезпечення населення України продуктами харчування.

Для модернізації механізму державного управління у сфері сільського розвитку актуальним є вирівнювання внутрішньорегіональних та міжрегіональних дисбалансів (у тому числі між міськими та сільськими територіями), але цей напрям потребує значних фінансових, управлінських